

Regionkontoret
Hälsa- och sjukvård
Camilla Falk
Hälsa o sjukvårdsstrateg

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2023-08-17	RS230359

Regionstyrelsen**Svar på motion Halland saknar specialistvård för könsstympade flickor och kvinnor****Förslag till beslut**

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

- bifalla motionen.

Sammanfattning

Kerstin Nilsson (S) och Malin Karlsson (S) har väckt en motion om att Halland saknar specialistvård för könsstympade flickor och kvinnor. Motionärerna föreslår att Region Halland utreder och kartlägger vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstymas. Motionärerna föreslår även att utredningen med förslag till eventuella åtgärder överlämnas till hälso-och sjukvårdsutskottet för vidare hantering skyndsamt.

Driftnämnden Hallands sjukhus svarar i sitt yttrande att de tillstånd som motionen berör identifieras och omhändertas idag inom förvaltningarna Hallands sjukhus och Ambulans, diagnostik och hälsa. I komplexa få fall kan remittering för kirurgi till regionsjukvård bli aktuellt. Driftnämnden Hallands sjukhus bistår i utredningen om motionen bifalles och ytterligare sakkunskap eller fakta behövs.

Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa har inget att erinra mot att en utredning och kartläggning genomförs. Verksamheterna inom förvaltningen Ambulans, diagnostik och hälsa ger råd och stöd för de kvinnor/flickor de möter.

I yttrandet för Driftnämnd Närsjukvård beskrivs ett pågående arbete för att ta fram en rutin för omhändertagande av könsstypande flickor/kvinnor. I verksamheten ställs redan idag frågor för att upptäcka eventuella flickor/kvinnor som blivit könsstypade och inom BVC följer man nationella riktlinjer vid upptäckt av könsstypning. Driftnämnden Närsjukvård ser positivt på motionens förslag. Driftnämnd Psykiatri har inget att invända mot motionens förslag.

Region Halland har en ändamålsenlig organisation och fastställda rutiner för att kunna upptäcka flickor/kvinnor som riskerar att könsstypas eller lider av könsstypning samt ge ett adekvat medicinskt och psykosocialt omhändertagande. I samband med Region Hallands omhändertagande av den nyligen antagna nationella handlingsplanen samt de allt fler kunskapshöjande insatserna som kommer regionen till del anser Regionkontoret att det är rimligt att genomföra en kartläggning och utredning och därmed bifalla motionen.

Bakgrund

I en motion till Regionfullmäktige anmäld 1 mars-2023, föreslås av Kerstin Nilsson (S) och Malin Karlsson (S) att Region Halland utreder och kartlägger vårdbehov, kompetens och resurser för flickor/kvinnor som könsstypas. Utredning ska med förslag till eventuella åtgärder överlämnas till hälso-och sjukvårdsutskottet för vidare hantering skyndsamt.

Motionärerna menar att mörkertalet är stort om hur många flickor och kvinnor som utsatts för detta brott och att flera lider i tystnad. Vidare menar man att vården är minst sagt ojämlig i landet och att flera regioner saknar kompetensen helt. Flickorna och kvinnorna behöver hälso-och sjukvårdens stöd och kompetens för att ge dem ett liv utan smärta, trauma och att bygga självkänsla.

Regionstyrelsens arbetsutskott remitterade motionen för yttrande till driftnämnderna Hallands sjukhus, Psykiatri, Närsjukvård samt Ambulans, diagnostik och hälsa. Samtliga nämnder har behandlat motionen (se bilagor).

Uppskattningen är att cirka 68 000 flickor och kvinnor i Sverige kan ha utsatts för könsstympning. Socialstyrelsen uppskattar att cirka 13 000 - 23 000 flickor kan befinna sig i risk för att utsättas för könsstympning¹. Enligt Socialstyrelsens inventering 2021 hade 5 000 flickor och kvinnor sökt vård inom svensk specialist- eller förlossningsvård under 2012 - 2018.

En sökning i Region Hallands system för uppföljning visar att cirka 257 flickor/kvinnor utsatta för könsstympning har sökt vård och fått någon av diagnoskoderna som är kopplade till könsstympning mellan 2015–2022. Det är få personer under 20 år som har sökt och fått en av diagnoserna kopplade till könsstympning.

Hälso- och sjukvården spelar en stor roll när det gäller att upptäcka, bemöta, erbjuda vård och stöd till könsstypande flickor och kvinnor. Det handlar också om att i förebyggande syfte informera vårdnadshavare för att förhindra könsstympning.

Nämndernas yttranden

Driftnämnden Hallands sjukhus svarar att de tillstånd som beskrivs och vilka motionen berör identifieras och omhändertas idag inom Hallands sjukhus och Ambulans, diagnostik och hälsa.

Vidare beskriver Driftnämnden Hallands sjukhus att individer som utsatts för könsstympning kan behöva olika former av vård i form av rådgivning, träning, smärtlindring, bearbetning och i enstaka fall kirurgi. Utifrån patientens behov kan behovet tillmötesgå från olika yrkeskompetenser såsom läkare, sjuksköterska, barnsjuksköterska, barnmorska, sexolog, kurator, sjukgymnast och psykolog. Enstaka patienter kan behöva kirurgiska ingrepp vilket Hallands sjukhus kvinnoklinik vanligtvis ansvarar för. I väldigt komplexa få fall kan remittering för kirurgi till regionsjukvård bli aktuellt.

Driftnämnd Hallands sjukhus bistår i utredningen om motionen bifalles och ytterligare sakkunskap eller fakta behövs.

Driftnämnd Ambulans, diagnostik och hälsa har inget att erinra mot att en utredning och kartläggning genomförs. Verksamheterna inom förvaltningen Ambulans, diagnostik och hälsa ger råd och stöd för de kvinnor/flickor de

---

¹ [Socialstyrelsen faktablad publicerad 230612](#)

möter. Vid eventuella behov av kirurgi remitterar man vidare till Hallands sjukhus.

I yttrandet för Driftnämnden Närsjukvård beskrivs ett pågående arbete där Närsjukvården Halland är involverad för att ta fram en rutin för omhändertagande av könsstympande flickor/kvinnor. I verksamheten ställs redan idag frågor för att upptäcka eventuella flickor/kvinnor som blivit könsstympade. Inom BVC följer man nationella riktlinjer, vid upptäckt av könsstympning, då anmälan ska göras enligt Socialtjänstlagen och remiss skickas till specialistvården. Driftnämnden Närsjukvård ser positivt på motionens förslag.

Driftnämnd Psykiatri har inget att invända mot motionens förslag.

Region Halland

Region Halland har fastställda rutiner, stödande dokument samt utbildning för arbete med våld i nära relationer, inkluderat hedersrelaterat våld och förtryck. I detta arbete ingår arbete mot könsstympning. På Region Hallands vårdgivarwebb samt kompetensportal finns tillgängligt stöd och utbildning samlat för verksamheterna.

Samtliga vårdförvaltningar inom Region Halland erbjuder vård, stöd och behandling för könsstympade flickor och kvinnor utifrån respektive vårdnivå. Vården har även en skyldighet att informera om hjälp och stödinsatser som finns att tillgå och som ryms inom samverkan med kommunernas socialtjänst och andra externa aktörer.

I de fall våldet rör barn finns rutin för orosanmälan samt stöd från medarbetare för Barnskyddssamverkan. Barnahus Halland finns inrättat i länet. Syftet är att samverka kring barn som misstänks ha utsatts för våld, sexuella övergrepp eller bevittnat våld.

Barnhälsovården ansvarar för och arbetar riktat med barn och familjer som kommer från länder där könsstympning förekommer samt har som uppdrag att identifiera flickor som riskerar att utsättas eller som redan har blivit utsatta för könsstympning. Barnhälsovården utför undersökningar enligt

Barnhälsovårdsprogrammet och erbjuder information om att könsstympning är olagligt i Sverige².

1177 Vårdguiden har stöd och råd för invånaren vad det gäller vård och behandling vid könsstympning.

Nationellt

Jämställdhetsmyndigheten har regeringens uppdrag att samordna strategiska myndigheters uppdrag att utveckla arbetssätt samt kunskapshöjande insatser om könsstympning. Pågående uppdrag ska slutredovisas september-2023.³

Folkhälsomyndigheten har 2023, kopplat till den nationella strategin för Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)⁴ tagit fram den första nationella handlingsplanen. Handlingsplanen kommer att vara ett vägledande dokument för regionen i att vidareutveckla arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Samlat övervägande

Region Halland har en ändamålsenlig organisation och fastställda rutiner för att kunna upptäcka flickor/kvinnor som riskerar att könsstympas eller lider av könsstympning samt ge ett adekvat medicinskt och psykosocialt omhändertagande.

I samband med Region Hallands omhändertagande av den nyligen antagna nationella handlingsplanen samt de allt fler nationella kunskapshöjande insatserna som kommer regionen till del anser Regionkontoret att det är rimligt att genomföra en kartläggning och utredning och därmed bifalla motionen.

---

² <https://www.rikshandboken-bhv.se/livsvillkor--levnadsvanor/barn-som-riskerar-att-fara-illa--oversikt/konsstympning-av-flickor/intyg-vid-risk-for-konsstympning/>

³ Uppdrag att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor, 2021-04-29 A2021/01029

⁴ [Nationell strategi för SRHR — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#),

Konsekvensbeskrivning

Arbetet med att säkerställa rutiner och kunskap i arbetet mot könsstypning av flickor och kvinnor och dess konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv omhändertas inom ordinarie struktur.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser med anledning av beslutet.

Förvaltning

Krister Björkegren
Regiondirektör

Martin Engström
Hälso-och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

Motion Halland saknar specialistvård för könsstypade kvinnor.

Yttrande över motion- Halland saknar specialistvård för könsstypade flickor och kvinnor DNPS230043.

Yttrande över motion-Halland saknar specialistvård för könsstypade flickor och kvinnor DNADH230065

Yttrande från Driftnämnden Hallands sjukhus-motion om specialistvård för könsstypade flickor och kvinnor DNHS230167

Svar på begäran om yttrande för motion från (S) och specialistvård för könsstypade flickor och kvinnor DNNSV230133

Styrelsens/nämndens beslut delges

Driftnämnd Hallands sjukhus

Driftnämnd Närsjukvård

Driftnämnd Psykiatri

Driftnämnd Ambulans, diagnostik och hälsa

Motionärerna